

Становище

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
ПЛОВДИВ
Вх. № Р.1551 / 18.07.2022 г.

От: доц. д-р Мариана Милчева Димитрова – Харуил, дм,

Катедра по детска дентална медицина, Факултет по дентална медицина, МУ-Пловдив,

Член на Научно жури, свикано със Заповед Р-106/ 25.01.2022 год.

Относно: Дисертационен труд на д-р Лиляна Христова Щерева, асистент в Катедра по детска дентална медицина, Факултет по дентална медицина, МУ-Пловдив, докторант на самостоятелна подготовка.

Тема на дисертацията: „ Диагностика и контрол на силанизацията на първи постоянни молари“.

Професионално направление 7.2 Дентална медицина

Докторска програма: Детска дентална медицина

Научен ръководител: доц. д-р Веселина Кондева – Главинкова, дм

Представен е пълен комплект документи на хартиен и електронен носител, който е в съответствие с ЗРАСРБ и Чл. 70 от Правилника за академично развитие в МУ-Пловдив за придобиване на ОНС „Доктор“ .

Кратки биографични данни за кандидата:

Д-р Лиляна Христова Щерева е родена през 1991 г. в град Пловдив. Средното си образование завършва през 2010 г. в ЕГ „Пловдив“ гр. Пловдив. Висшето си образование завършва във ФДМ, МУ-Пловдив през 2016 г., а през 2017 г. с конкурс е назначена като редовен асистент в Катедрата по „Детска дентална медицина“, ФДМ, МУ - Пловдив, където работи и до днес. От 12.05.2021 е зачислена като докторант на самостоятелна подготовка, докторска програма: „Детска дентална медицина“ към катедра „Детска дентална медицина“ при МУ-Пловдив.

Преподавателската дейност на д-р Л. Щерева включва преподаване на български и английски език, практически и семинарни упражнения по детска дентална медицина със студенти.

Д-р Щерева членува в БЗС, БНДДМ, НСЛДДМ.

Владее отлично писмено и говоримо английски и немски език.

Докторантът е приложил 3 публикации по темата. Реализирани са също и 6

участия в български и международни научни форуми.

Актуалност на темата:

Темата на дисертационния труд е изключително актуална и значима както за превенцията на зъбния кариес в детска възраст, така и за лечението му. Денталните силанти са доказано ефективно средство за превенция на зъбния кариес, както и за вторична профилактика на начални кариозни лезии. Денталните лекари, които с готовност аплицират силанти трябва да знаят, какви са индикациите за прилагането на силантите и да могат да проведат адекватно процедурите по поставянето им. Правилната преценка, за употреба на съответния силант от денталния лекар, зависи от адекватно проведената диагностика и оценка на риска от развитие на кариес, както и от показанията и противопоказанията за приложение на силанти. Все още съставът на силантите се променя, в търсене на „идеалния“ силант, поради което се очакват нови разработки в тази насока в бъдеще.

В близкото минало в България проф. Матеева и кол. провеждат проучване за редуцията на зъбния кариес след приложение на силанти. Към настоящия момент у нас все още не са провеждани по-детайлизирани проучвания, в които да се използват възможностите на съвременните средства за диагностика, за да се отчита ефективността на силантите в зависимостта от индивидуалния риск за поява на кариес

Липсата на по-задълбочени изследвания във връзка с кариеспрофилактичния ефект на различните видове силанти, както и на диагностичните методи съобразени със съвременната концепция за клиничен контрол и профилактика на зъбния кариес определя изключителната актуалност на настоящия научен труд. Посочените проблеми, които се разглеждат в дисертацията ми дават основание да твърдя, че темата е значима, съвременна и правилно подбрана.

Познаване на проблема

Докторантката познава актуалното състояние на обсъждания проблем, анализира и интерпретира правилно научната информация. Дисертационният труд е представен на общо 165 страници. Онагледяването включва 11 фигури, 1 таблица, 71 диаграми и 5 приложения. Извършен е обстоен анализ на литературата по темата.

Литературният обзор отговаря на изискванията. Той е задълбочен, правилно структуриран, информативен и е в обем от 39 страници и завършва с обсъждане на литературните данни. В него д-р Щерева анализира

информацията от световната литература по проблема и в заключението на литературния обзор се насочва вниманието към целта и задачите на дисертационния труд.

Методика на изследването

Целта е ясно и точно формулирана и е логичен извод от прецизния анализ на литературния обзор. Дисертантката си поставя за цел да проучи диагностичните възможности на визуалната и флуоресцентната диагностика, кариес-профилактичния ефект и ретензивността на силанти при първи постоянни молари в пробив и влезли в оклузия.

За изпълнението на тази цел авторката формулира 6 конкретни задачи. От тях 5 са с подзадачи, които следват логично нерешените проблеми по темата. Използваните съвременни статистически методи са отлично подбрани и позволяват конкретен анализ на резултатите.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е правилно структуриран и съдържа всички основни елементи – въведение, литературен обзор, цел и задачи, материал и методи, резултати и обсъждане, заключение, изводи, изводи и приложения.

Проектът на дисертационния труд е написан на 165 страници. Онагледен е с 1 таблица, 11 фигури, 71 диаграми и 6 приложения. В библиографията са включени 259 заглавия, от които 6 са на кирилица и 253 на латиница.

Материалите и използваните методи по всяка задача са достатъчни, детайлно описани и илюстрирани.

Представени са систематизирани резултати и обсъждане по всички поставени задачи. Резултатите са добре онагледени и детайлно и последователно дават отговор на поставените цел и задачи по разработката. Изводите към всички задачи са правилно и подробно формулирани и произтичат от получените резултати.

Оценка на научните приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Представената разработка е съвременно проучване за диагностика и контрол на поставените силанти и техния кариеспрофилактичен ефект. Дисертантката е формулирала приноси с оригинален и с потвърдителен характер. Те са актуални

и насочени към практиката.

Приноси с оригинален характер

- За първи път в страната ни се съпоставя достоверността на трите диагностичните методи: визуална диагностика по с-мата ICDAS II, диагностика под увеличение с помощта на VistaCamiX Macro по с-мата ICDAS II, диагностика с флуоресцентната камера Vista Proof и модифицираните Ruge критерии за проследяване на кариеспрофилактичния ефект и ретензивността на силантите, и резултатите се съпоставят в рамките на 12 месечно клинично проучване.
- За първи път в България се използва VistaCam –Macro и Proof FC, за едногодишно проследяване на силанизиранни зъбни повърхности на първи постоянни молари на деца от 5-8 години.
- За първи път в страната се проследява ретензивността и кариеспрофилактичния ефект на глас-йономерен цимент използван за силанизация при първи постоянни молари в пробив в продължение на 12 месеца.
- За първи път в страната са изготвени препоръки за приложение на силанти съобразно риска и състоянието на пробива.

Приноси с потвърдителен характер

- Проучен е отличния кариеспрофилактичен ефект на глас-йономерен цимент използвани за силанизация при първи постоянни молари в пробив и по-слабата му ретензивност.
- Проучен е отличния кариеспрофилактичен ефект на смолист силант при първи постоянни молари в оклузия и отличната му ретензивност.
- Проучена е необходимостта от силанизиране на първи постоянни молари на деца във високорисковата група.
- Проучена е отличната съпоставимост между визуалната диагностика с и без увеличение по с-ма ICDAS II.
- Доказва се, че употребата на Vista Proof FC е неудачна за проследяване на оклузални повърхности силанизиранни с Fuji Triage Pink, поради свръхдиагностиката, която прави.

Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Доктор Лиляна Щерева е водещ автор в направените изследвания, което подчертава личния принос на докторантката. Във връзка с дисертацията са

посочени са 3 публикации и 6 участия в български и международни научни форуми, което е напълно достатъчно.

Нямам критични бележки по същество към представения окончателен вариант на дисертационния труд. Препоръката ми към д-р Щерева е да популяризира своите резултати, за да бъде в помощ на практикуващите дентални лекари.

Автореферат

Авторефератът е правилно структуриран, добре онагледен и отговаря на отделните елементи на разработката. Считам, че предоставения обем е достатъчен и напълно отразява научното проучване на докторантката.

Заключение

Дисертационният труд на тема „ Диагностика и контрол на силанизацията при първи постоянни молари “ е актуална научна разработка, изцяло лично дело на докторантката. Представеният дисертационен труд с постигнатите резултати показва, че д-р Щерева притежава задълбочени теоретични познания и професионални умения по специалността „детска дентална медицина“, като демонстрира качества и умения за провеждане на научно изследване.

Научната разработка има научно-приложен принос за клиничната дентална медицина и отговаря на всички критерии на ЗРАСРБ и Правилника на МУ Пловдив за присъждане на ОНС „ доктор“ по научната специалност „детска дентална медицина“.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за успешно проведеното научно изследване и предлагам на почитаемото **Научно Жури да присъди на д-р Лиляна Христова Щерева да присъди ОНС „доктор“**

21.02.2022 г.
Пловдив

Изготвил становището:
/доц.д-р Мариана Димитрова, дм/